

CATALUNYA SOCIAL

Òrgan d'ACCIÓ SOCIAL POPULAR

Any XIII. Núm. 662

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

12 maig 1934

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**Redacció i Administració
Carrer del Pi, 12, primer**

**Telèfon 21160
BARCELONA**

La nostra tasca davant l'esquerra

La decidida davallada de les esquerres constitueix, a casa nostra, quelcom tan evident que no requereix demostració. Des d'aquelles posicions que ocupaven a les Corts Constituents, filles d'una riuada de males passions populars, fins a la situació actual, hi va tot un món de distància. I, sobretot, des d'aquell estat de desgavell en què havien posat determinades regions de la Península (sobretot Andalusia) fins a l'estat actual de reconstitució i represa del principi d'autoritat, hi va tota la distància acostumada entre esquerra i dreta, que és tant com dir entre ordre i descomposició social.

En poc temps hem portat a cap molta feina; i cal arribar fins a fer-la tota, almenys aquella que es presenta amb el caràcter urgent de viure o morir per a la societat nostrada.

Però cal tenir en compte que la nostra acció combativa contra les esquerres no ha de derivar tant de l'atac directe a elles com de treure de les seves mans i del seu programa tot allò que els pugui proporcionar mitjans de seduir esperits senzills i d'atraure les classes humils de la societat. Cal, en un mot, que la nostra acció no sigui solament destructora de la feina dels altres, sinó que ha d'ésser acció edificadora, constructiva, la feina que a nosaltres ens pertoca fins arribar a l'ideal de justícia social en la vida de la nostra terra.

Fóra una errada molt gran creure que aquest moviment nostre ha d'ésser purament un moviment de conservació de tot el que existeix tal com es troba dins la societat actual, quan en realitat hi ha en les nostres institucions molta cosa a corregir, moltes injustícies a esmenar i moltes institucions a treure de l'esperit liberal-econòmic per a portar-les a l'esperit cristià.

Qui vegi en la propietat solament el concepte quiritari romà i no hi vulgui reconèixer la funció social; qui no cerqui en els contractes de conreu

tot allò que la justícia demanda (abonament de mires, llarga durada, compensacions econòmiques a les baixes de preu dels productes, possibilitat de constituir patrimoni familiar els obrers, etc.): qui en les institucions socials cregui que ha complert tots els deures pagant un salari més o menys insuficient sense pensar en l'assegurança contra la malaltia, contra l'atur, contra la vellesa, etc., i sense recordar les aspiracions al salari familiar i d'altres semblants; qui, en un mot, no es faci càrrec de la greu responsabilitat social que pesa damunt seu pel sol fet de dirigir altres éssers humans, no complirà el seu deure de reconstitució i conservació de la societat; podrà dir que pertany a la dreta dels interessos (la dreta que precisament ha allunyat el poble de nosaltres), però no es comptarà mai en la dreta dels ideals, que és la dreta cristiana, netament cristiana.

Quan ens diuen que un fabricant ha bastit unes escoles pels fills dels seus obrers, ha començat un assaig de salari familiar, ha procurat tenir contacte personal amb els seus obrers (deixant d'esguardar-los únicament a través de les llistes de setmanals), llavors assegurem que aquest ha fet tasca de reconstitució social, tasca justa, tasca de dreta. Però quan ens diuen que un fabricant ha defensat la seva fàbrica dels atacs dels altres arribant només a solucions imposades per aquests, ordenades per la llei, llavors afirmarem que aquest home, amb això sol, no ha complert el seu deure de consciència i no ha fet res per a la tasca de justícia i de pacificació socials, a ell confiada.

Cal destruir moltes coses fetes per l'esquerra. Però ens cal bastir-ne encara moltes més que hem de fer les dretes, que fins avui no hem fet, i que ens exigeixen tant l'instint de la pròpia conservació com el deure de la justícia social.

Voleu una fórmula ben senzilla? No siguem catòlics a mitges.

El Merlot, per mal nom

PER JORDI ARNAU

II

(Acabament)

No tothom és agraït com ho va ser el Joan carreter. N'hi ha que abusen dels homes de bon cor i que paguen els favors a cosses.

Un dia d'hivern, tancada ja la porta, en havent sopat de sopes d'all i patates bullides, el Merlot es va adonar que algú li feia sorollar la porta. Va pujar a dalt, va treure el cap per la finestra i va veure algú que estava arrupit al marxapeu, estirat a terra. Al bon home se li va trencar el cor de pensar que amb aquell fred hi hagués qui no tingués un sostre per a aixoplugar-se. Enraonat el cas amb la mare i la muller i tots posats d'acord, va obrir la porta i es va adreçar al foraster:

— Què hi feu ací, germà?

— Si us faig nosa me n'aniré. Desgraciat de qui no té llar en una nit d'hivern com aquesta. Sóc un pobre captaire cansat de rodar món que m'he deixat caure ací perquè no podia més.

— Anem, bon home, anem, que per aquesta nit tindreu sostre per amor de Déu. Vaja; aixequen-vos i entreu. Tereseta! fes-li un plat de sopes ben calentes i el deixarem dormir aquí a l'entrada. Déu ens ampari.

Aquell captaire, que no era pas un home vell sinó de mitjana edat, amb la cara verge de navalla i el cap verge d'estisora, es va alçar, van entrar dins i va respondre amb un:

— Déu us ho pagui.

Es va menjar les sopes amb bona gana, va contar que baixava de muntanya, que no tenia parents ni ningú, que no podia treballar perquè era trencat i que vivia de les almoines que li donaven per amor de Déu. La conversa no fou llarga perquè era l'hora de la son i tothom se'n va anar a jòc; els de casa a dalt el pis i el captaire a la mateixa entrada, sobre una màrfega de palla i sota una manta que li van deixar aquella bona gent hospitalària. Els de dalt s'adormiren amb aquella son de pagès que tragina la gent que treballa molt i fort; però el de baix, l'ase em flic si va aclucar l'ull. El més probable és que ja havia dormit de dia i que de nits li convenia vetllar. Això no és sinó una suposició, però la cosa certa fou que l'endemà, quan, fosc encara, el Merlot va baixar a l'entrada amb el llum de ganxo ja no hi va trobar l'ocell. La porta era ajustada, el porró sense vi, la palla de la màrfega estava escampada i havien volat les teles, el tapaboques, el pa de l'endemà i un cul de sac de patates que havien de durar tres o quatre dies.

— Tereseta, Tereseta, veges quina distracció!

— Potser sí, Josep, que tens massa bon cor. Havíem de saber qui ens ficàvem a casa.

— Si, ves, un pobre és un pobre i qualsevol té cor de deixar-lo dormir a la serena d'hivern.

— És clar, Josep; però aquest ens l'ha ben fregida. Ens ha robat!

— No siguis mal pensada, dona. Això no haurà estat més que una distracció com aquella vegada a la fonda de Barcelona que em vaig ficar el llençol

a les calces pensant que era la camisa. Me'n vaig a veure si el trobo; no pot ésser gaire lluny.

— Emporta-te'n la destrat pel que pogués ser.

Tal dit, tal fet. El Merlot es posa la destrat a la trinxa de les calces, pren un bon bastó pel que pogués ser i a bon pas se'n va dret a la carretera i després carretera enllà fins el ponterro de sobre la riera. Pel cap baix havia fet mitja hora de camí. El dia encara no clarejava. A sota el ponterro corria la riera clara que reflectia els estels, per entremig de dos marges ben tapissats d'herba. Allí sota el marge hi havia encès un bon foc, sobre el foc bullia una olla. Al voltant del foc un home i una dona, esperant que fos cuit l'esmorzar. Tot el paisatge il·luminat per la claror de la foguera. I l'home era ell, aquell mateix captaire que havia fet nit a casa seva i allí a tres passes un sac on hi podia haver la roba que li havia fugit de casa. El Merlot agafa la dreçeta que baixava a la riera i es planta davant per davant del captaire.

— Em coneixeu?

— Qui sou?

Tan bon punt havia començat el diàleg la dona s'asseu sobre el farcell per amagar-lo.

— Ja us ho diré, bon home. Aquesta nit l'heu passada a l'entrada de casa meua. Sabeu? I penso que quan heu fet el farcell per marxar estic segur que us heu equivocat i distret heu ficat dintre el sac les teles de la màrfega, el tapaboques, un pa i una arrova de patates. No té res de particular tot això; una distracció és cosa ben fàcil i jo n'he tingut més d'una que si us la contava us faria riure. Vejam, mestressa aquest farcell que us fa de coixí. El pa i les patates ja us les podeu quedar per amor de Déu; però la roba, si us plau, me l'hauríeu de tornar, perquè no tinc pas diners per comprar-ne d'altra.

— Vós mateix; si hi ha res vostre preneu-ho. Es veu que em vaig fer un embolic amb el farcell que duia.

— La vostra dona anirà traient del sac el que hi hagi.

No s'havia pas errat. D'allí van sortir les peces que s'havia trobat a faltar.

— I ara perdoneu-me, bon home, que si no fos tan pobre com sóc no us hauria pas molestat. I a vós, mestressa, moltes de gràcies per la molèstia que us heu pres, i si alguna vegada us manca un tros de pa, el vostre marit ja sap on visc.

— Déu us ho pagui.

— Veig que sou un home ben parlat i que us feu càrrec de la raó. Només em sap greu per la molèstia que us he portat. Adéu, i que Nostre Senyor i la Verge us amparin. Ja és ben trist haver de rodar món amb aquest temps tan dolent.

— Adéusiau.

Quan el Merlot havia caminat carretera enllà cap el poble cosa de trenta passes un roc com el puny li va espetegar a terra prop dels peus que si el toca l'esquixa. Va girar la cara al ponterro i a la feble claror del foc que s'anava apagant va veure el captaire que se les havia a vergassades amb la dona.

Arribat que fou a casa, el Merlot, va ensenyar a la seva dona la roba trobada, li va dir:

Ell va pensar que el motiu era per no haver-lo avisat de la distracció soferta, i parant l'orella va sentir prou bé els gemecs de la víctima i les increpacions del marit.

— ¿Veus com t'ho deia que aquell bon home s'havia distret? I tu que pensaves mal! És que un hom n'ha d'estar ben segur abans de tractar de lladre a ningú. Ja caldrà que te'n confessis ¡ei! si tot és com jo em penso.

* * *

Si Merlot va ser el pare per anar uns quants anys vestit de negre, més podíeu dir Merlot al fill que, ajudant-li el senyor rector, va acabar per ser capellà i rector i tot. Ningú, però, no li diu tal cosa sinó que el poble li diu mossèn Josep i els amics de carrera li diuen el doctor Finestrelles. Prou s'hauria volgut endur el pare i la mare amb ell; però ara com ara no pot ser de cap manera. I ja us diré el perquè. La primera raó és que el bo del Merlot no vol

deixar l'administració de l'altar del Santíssim del seu poble. Això ja és una raó. I en segon lloc perquè el rector del seu poble ha fundat la *casa-bressol* per a recollir els nens petits que encara no tenen sis anys mentre llurs mares són a fer feines per les cases o a xarcolar els camps o a treballar a la fàbrica de mocadors i la dona del Merlot ha d'ésser la bona mare que estimi i tingui cura d'aquella quitxalla. Ja comprendreu que aquesta raó és més poderosa que l'altra i tanca de cop. I encara n'hi ha una altra; perquè és el que ell diu: mentre jo em pugui valdre i em pugui defensar mig jornalet no vull ésser gravós a ningú ni al fill. Ara que si arriba a canonge i la de casa i jo no ens podem valdre, llavors potser sí que haurem de fer un pensament.

El magne aniversari

El 15 de maig — data gloriosa en la història de la doctrina social de l'Església — ens porta cada any l'emoció renovada i vivíssima de la magna evocació: la de les meravelloses Encíclics socials en les quals els Papes han exposat els ensenyaments lluminosos que, extrets de l'Evangeli, cal aplicar a aquesta angixosa i obsessionant qüestió — la més important, potser, de les que agiten el món, puix que les seves derivacions i conseqüències transcendents s'extenen a tots els problemes, àdhuc als de major elevació espiritual de la vida humana: — la qüestió social.

Primer, la "Rerum Novarum", de Lleó XIII, datada el 15 de maig de 1931, i després la commemorativa "Quadragesimo Anno", de Pius XI, han plasmat d'una manera magistral i solemne el pensament cristià sobre les relacions entre el capital i el treball. Per això, l'aniversari d'aquests immortals documents és considerat com la Festa del Treball Cristià; i per això, en l'escaïença d'aquest aniversari, és oportú que tots els cristians reflexionem una vegada més sobre els ensenyaments de l'Església en tan àrdues matèries, constatem la fecunditat admirable d'aquests ensenyaments a través del temps, la intensitat amb què han influït tothora, i continuen influïnt constantment en les lleis i en les institucions protectores dels treballadors; pensem en la manera com nosaltres — segons el respectiu estat social — hem complert o hem negligit els gravíssims deures que aquests al·liconaments ens imposen; constatem la immensitat de la tasca que ens cal portar a terme per a fer viure i vibrar aquestes doctrines redemptores arreu de la nostra terra, per a difondre, en coratjós apostolat, aquesta Bona Nova de la Justícia social cristiana, a fi que cap estament no la ignori, i que tots — i principalment els qui són i es diuen cristians, puix que aquests hi tenen una obligació estricte — ajustin a la llei moral i als desigs del Papa la seva conducta, sense reserves mentals, sense

regateigs, sense prejudicis, sinó amb generositat franca, amb cordialitat oberta, sense altra fita, ni altre mòbil, ni altre estímul que l'assoliment del bé comú.

I cal que d'una manera especialíssima i singular ens preocupem de predicar-la al poble aquesta Bona Nova de la seva redempció veritable. Cal que amb zel apostòlic ens llancem a predicar a les masses populars les idees de justícia i d'amor, que precisament s'emportaran, totseguit que les coneguin, les preferències llurs, pel seu sentit humaníssim admirable; cal que desfem, amb decidida energia, aquesta densa pantalla de calumnioses deformacions i imputacions iníquies que oculta traïdorament als ulls dels treballadors el resplendor sublim de la Veritat.

Aquest serà l'homenatge millor i la commemoració òptima de la data del 15 de maig.

Tinguem en compte que no podem sostreure'ns a aquesta croada social. Que ens exigeix d'emprendre-la amb tota energia, un deure d'humanitat i de consciència i un deure gravíssim i urgentíssim d'apostolat. Mai no aconseguirem d'acostar-nos al poble per a emmenar-lo al Crist, si abans no li demostrem — i més amb exemples que amb paraules — que nosaltres tenim set i fam de justícia que ens mou a impulsar i a satisfer les seves reivindicacions legítimes, que nosaltres propugnem, sense temors ni vacil·lacions, la seva màxima ascensió moral i material, que ens commouen i ens interessin les seves lluites, que participem com a pròpies de les seves angústies i que sentim en la nostra carn les seves dolors.

Ara que, sortosament, en la nostra Pàtria han sorgit tan lloables iniciatives per a la reconquesta cristiana de tots els estaments, ara que l'Acció Catòlica ha emprès una nova i magnífica embranzida, i que al costat d'ella, inspirada per ella, distinta d'ella, però perfectament coordinada, s'inicia amb pas ferm i segur una Acció Social màximament prometedora, revivem els nostres entusiasmes i fem solemne propòsit de cooperar amb totes les nostres forces a aquesta croada salvadora.

BIOSER FORTIFICA

La creu de Gestas

PER R. RUCABADO

Condemnat a la crucifixió com Crist, portant, company amb Crist, la creu a les espatlles per la dolorosa Via, pujant amb Crist dalt del Calvari, i allí al costat de Crist mateix, crucificat. Dalt d'una creu agonitzant com Crist, honrós adlàtere del Diví Protagonista, i morint dalt del patíbul igual i simultani al de Crist... i no obstant, a l'infern la seva ànima per tota l'eternitat! És Gestas, el Mal Lladre, que blasfemà de Crist, que insultà el Fill de l'Home de creu a creu, que llençà al foc etern la seva creu i el seu destí malaguanyant el seu sofrir i el seu viacrucis, malaguanyant la seva personal passió, malaguanyant l'ocasió única i preciosa que Dimas, l'altre company, aprofità de transformar, com ha dit Sant Agustí, el seu càstig en un martiri. És Gestas, malbaratador del martiri i del càstig i del dolor i de la creu. És Gestas, el damnat malgrat la creu, Gestas, patró per dret propi dels socialistes, dels comunistes i dels anarquistes.

Tota la filosofia d'aquests heretges està en especular i explotar el dolor humà i la pobresa, però no per a fer-ne un mèrit davant de Déu sinó per a fer-ne un mèrit per a l'infern. Són l'especulació satànica al voltant de la creu. Fer que els pobres imitin la forma externa del dolor cristià, imitin fins la creu mateixa, pateixin passió i pugin per l'empedrat sagnant fins al Calvari i siguin en creu exaltats, però no per unir-se de paraula i esperit a Crist, de qui prenen la forma, sinó per blasfemar-lo i maleir-lo. Malbaraten i llencen a l'infern el dolor humà, aquest sacre tresor que ens assimila a Crist, i al revés dels cristians que a l'escola de Crist besen la creu que porten, ells maleeixen i llencen daltabaix la que els pertoca i la creu de Crist i tota creu, perquè senten la sublimitat del Dolor, però els crema per dins no pas l'amor sinó l'odi desesperat de la Supèrbia.

"Dios proletario — el taller es tu santuario — el humo de la usina es tu incensario — tu calvario — la esclavitud penosa del salario — Dios proletario — tira tu cruz — rasga tu sudario — e inunda a la tierra de luz." Poema blasfematori que eixí a la *Sol* un dia (1), que resumeix aquesta mística del dolor inservible i fracassat. Del dolor que solament haurà servit i servirà per precipitar en el Dolor eternal sense fi. "Tira tu cruz", baixa de la creu. És la mateixa blasfèmia i temptació amb què els Fariseus i el Mal Lladre apostrofaven el Senyor: *Si ets fill de Déu baixa de la creu. Si ets el Crist* — Gestas li deia — *salva't a tu mateix i a nosaltres*.

Tres creus hi havia dalt del Calvari, aquella tarda. La creu de l'Innocent, la creu del Penitent, la creu del Blasfemador. La passió del Fill de l'Home és la nostra redempció, aprofita a tota la humanitat. Igual a ella han estat les creus dels sants. Grans innocents (no per natura sinó per voluntat i gràcia), el sofriment que no mereixien l'han estimat i l'han ofert a Déu per amor i salvació dels seus germans. Són els sants; tots i cadascun d'ells portant a coll la creu personal del sacrifici, i sovint, del martiri.

L'altra creu és la del culpable penedit. Si Crist no ens hagués fet lloc en la pròpia creu, com llit excels o tàlem, com diuen els místics, si espai no trobéssim en la creu sagrada de Jesús, mullada amb la

sang única redemptora, prou correríem a agafar-nos a la creu de Sant Dimas, en qui tots nosaltres, els pobres pecadors que no som sants, els qui som de tantes iniquitats culpables, els qui hem robat, almenys els drets de Déu, trobaríem un patró i un exemple. Tots els qui a la terra reconeixen en els dolors, adversitats i creus el càstig merescut dels pecats propis, aquells saluden Dimas. "Nosaltres, amb justícia, som castigats, puix que rebem el que mereixen els nostres actes." I humilment confessava: "Aquest, Jesús, no ha fet res de mal", i a seguit l'ardida súplica confiant que fon en un suprem desig el penediment i l'esperança: "¡Jesús, recordeu-vos de mi quan vindreu en el vostre regne!" (2).

Però la tercera creu era la creu no consagrada ni beneïda, la creu de l'Impenitent, en la qual, es pot dir que Gestas es clavava ell mateix tal com Judas a si mateix es va suspendre a una olivera. El suïcidi del pecador empedernit i superbiós, que mata la seva pròpia vida per tota l'eternitat. Aquella creu tercera, erigida segons tradició a l'esquerra del Lleny Sagrat, era ben bé la creu de l'esquerra. La creu dels esquerrans, incapaços d'innocència, incapaços de penitència, incapaços d'humilitat. Era una creu maleïda i devia pudir. Quan Santa Elena va fer la troballa, la Vera Creu es manifestà tot seguit pels miracles, guarint malalts com el seu Amo. ¿Com devia distingir-se la creu del Bon Lladre, el travessar de la qual piadosament es guarda i els meus ulls han vist i venerat a Roma? La bona olor devia distingir-la, i de segur la creu dolenta, la del Mal Lladre, devia estar tota corcada i putrefacta.

Les meditacions d'aquella mala creu ja estan escrites: i són tota la literatura revolucionària. Patir força i renegar força. És la creu de l'odi, i l'home que hi penja està crucificat debades. Per això els seus fills tenen odi a la creu de Crist i la foragiten i la destrueixen a tot arreu allà on la troben representada. ¡I tan senzill, tan poca diferència entre creu i creu, entre crucificat i crucificat! La testa de Jesús és la del just, transit de dolors, en l'agonia, i a tot arreu on mou els ulls de moribund, al Pare del cel, a la mare de la terra, als apòstols fidels, als seus botxins, tot és amor, perdó, misericòrdia. La testa de Dimas, hom se la representa en el panteix agònic girant els ulls fit a fit a Jesús clavada l'ànima i la mirada en aquell, que acabava de dir-li: "Avui, avui seràs amb mi al paradís", i això en resposta a la confessió penedida de culpa, a la compassió sincera envers el Just martiritzat, i a l'esperança heroica en el seu regne. ¡Consoladora fi, la del Bon Lladre!

Una escultura catalana (de l'Atché?) ha plasmat l'agonia convulsa i desesperada del Mal Lladre, crispats els dits, recargolats els membres, estrebant per desclavar-se de la creu avorrida, i doblant així inútilment el seu sofrir, desesperats els ulls, amb fúria el rostre i cabells, com un dimoni crucificat, i contreta la boca per l'espasme de l'última paraula, de l'última blasfèmia. Tot ell cremor, tot ell tenebra, lliura l'ànima a Satanàs el que per negra decisió de la seva voluntat lliure ha triat el camí que conduïa a la sort fatal, però cercada i volguda, d'ésser un con-

demnat en aquesta vida i un damnat en l'altra per l'eternitat.

Inútil creu, inútil sofriment, inútil passió, inútil suplici. Pena inútil, lluita inútil, inútil treball, inútil pobresa. No es pot parlar d'inútil sacrifici, perquè la paraula sacrifici és sacra i vol dir pena consagrada a una causa superior, a un bé millor. Així com no es pot dir inútil martiri, perquè ja és axioma de teòlegs que no és la pena ço que fa el martir sinó la causa. *Martyrium non facit poena sed causa*. No hi ha martiri ni sacrifici en els que pateixen per ràbia. Ràbia és el propi nom del patir del dimoni, del sofriment per orgull i per odi, sense llum ni profit, sense amor ni esperança, tossut i superbiós, sense penediment. Sofrir amb el cor negre expressament fet fosc, amb l'ànima feta tenebra, expressament apagades les llums de l'esperit, sense consolació, sense voler perdó, perquè si volgués perdó l'obtindria. Sofrir amb aquella malícia que només té un nom: *infern*, i que, embriaga d'amor propi, fa el gran pecat, el pecat de desesperació transcendental, el pecat contra l'Esperit Sant, que Jesucrist mateix va anunciar que no seria perdonat ni en aquest món ni en l'altre.

Gestas és la personificació i el símbol del socialisme, en les seves tres escoles de blasfèmia. En les seves tres formes intel·lectuals i pràctiques d'exploatació desesperada del dolor humà i negació folla, reconcentrada i rancuniosa del dolor diví. ¿Humanitari el socialisme? No són prou les víctimes que cada dia cauen, per l'acció de la nefasta doctrina, manifestada en les vagues, terrible victimari, — ja ho esteu veient, — on s'immolen a cents i mils els proletaris perseguits a trets quan treballen per guanyar el pa contra la consigna socialista; que per milers omplen les presons on els porta l'esbojarrada propaganda dels seus cabdills; que van a l'hospital per les ferides o al cementiri per les topades amb la força pública expressament i maligna provocades pels socialistes. Aquest esgarriós carnatge per ells volgut i provocat, ultra l'augment recercat de les misèries i penalitats dels pobres, fingint amparar-los i de-

fensar-los, però en realitat segons justíssima paraula recent d'un escriptor il·lustre, "*tirant benzina al foc en lloc d'aigua i donant als qui sofreixen, metzines en lloc de medicina*" (3), aquestes monstruositats, la darrera de les quals és la falsa compassió per les criatures dels vaguistes de Saragossa que passen fam, quan ningú més que els sindicalistes impedeix que els seus pares puguin treballar fa quaranta dies, impedit-ho a cop de pistola i de bombes, (una de les quals va matar una innocent criatura i la seva mare), totes aquestes enormitats no són res com a fruit dels qui divinitzen el sofriment obrer, però no per igualar-lo als sofriments de Déu fet home, sinó per negar a Déu i per maleir-lo, i per a augmentar expressament, amb crueltat de diable aquell sofriment, fer-lo incurable i perpetuar-lo.

La nequícia, la infàmia més transcendental, està en quelcom pitjor que els sofriments provocats per exacerbar i fer més cruels les adversitats dels pobres, per fer créixer voluntàriament la misèria i la mort. La maldat més horrible està en la blasfèmia i la desesperança que inoculen. En la separació diabòlica que provoquen entre els pobres i Crist, entre els obrers i el Redemptor. Tot ho tenen els pobres per a ésser predilectes de Crist, perquè externament en són figura i si el cor d'ells, sentint-se innocents o sentint-se penedits, s'uneix a Crist, salvats seran per la vida eterna de llum i de justícia. Però la venjança i la ràbia que Satanàs infiltra en els seguidos del Mal Lladre, és fer malaguanyada la pobresa, inútil el dolor, sense profit, adversitats i sofriments.

Que no enganyi a ningú la falsa literatura revolucionària sobre el dolor i la pobresa. Que no enlluerni a ningú el fals amor als proletaris, de la bandera socialista. Principi del socialisme és la blasfèmia. La seva fi és la desesperació. El símbol de la seva mística és la creu de Gestas, el damnat, crucificat debades.

(1) V. CATALUNYA SOCIAL, núm. 110, 2 juny 1923.

(2) St. Lluc XXIII, 39-43.

(3) Dr. Carles Cardó, article *Metzines per medicines*. "La Veu de Catalunya", 22 març 1934.

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA

CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

Unes aigües excepcionals per la seva composició
i per les seves famoses propietats terapèutiques

Balneari TERMES ORION

SANTA COLOMA DE FARNÉS

Malalties del sistema nerviós i de la circulació. — *Hipertensió arterial; apoplexia*. —
Artrítisme i Reumatisme. — Processos quirúrgics. — Malalties de la dona.

Temporada: del 15 de maig al 31 d'octubre

EN BEGUDA: AIGUA ORIÓN

Enquestes preparatòries dels Cercles Obrers

II

El nostre Cercle funciona regularment. Periòdicament assisteixen a ell 12 obrers manuals. Uns són paletes, d'altres electricistes, mecànics, fusters, etc. El promedi de l'edat és dels 30 als 40 anys. Periòdicament verifiquen la triple labor ordenada pels nostres Cercles d'estudis que és: la confecció de l'enquesta local, l'estudi del moviment social actual i les consideracions a la doctrina social catòlica a base de la lectura i glossa de l'encíclica "Rerum Novarum" de conformitat al qüestionari que reparteix el "Secretariat d'Educació Social".

Disposen d'un magnífic plànol de la localitat on, de conformitat a les anteriors enquestes, s'ha assenyalat els diferents centres polítics, socials, industrials i religiosos de la localitat; cada obrer ha confeccionat el

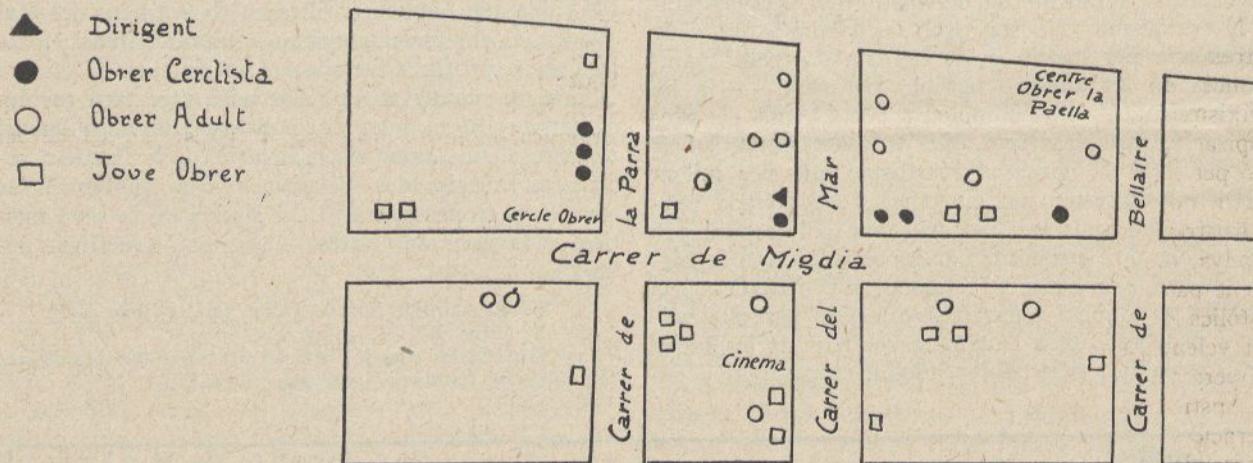
Ben prompte es donen compte que en la seva demarcació hi ha més d'un obrer que bé podrien entrar en el Cercle. Comencen les visites i els tanteigs, els interrogatoris i el controlar, en la reunió del Cercle, si ha estat ben portada l'acció.

A base d'aquesta labor ben aviat es veurà la necessitat de desplaçar un dirigent per a encapçalar un altre Cercle d'estudis. Aquest Cercle haurà eixamenat com les abelles per raó del gran nombre i s'imposarà l'estructuració d'un altre Cercle amb la corresponent divisió de quaters i de camps d'acció.

A base d'aquestes divisions i subdivisions de Cercles es va augmentant el camp d'acció. Les enquestes es faran per petites zones i cada secció s'ocuparà d'una d'aquestes zones i col·lectivament ordenaran la seva acció.

Controlaran la classe de Sindicats a la qual per-

Plànol d'una Secció del Cercle Obrer

plànol de la fàbrica o taller on treballa i damunt d'aquest plànol ordena les dependències diverses d'escriptors, empleats, contractistes, etc., anotant-hi el seu estat, condició, ideari, salut física i necessitats familiars.

Aquest és el medi damunt del qual ha d'operar cada obrer i la confecció de l'enquesta del seu medi social li dona llargs dies de feina d'investigació i de control.

Un altre plànol és el que disposa cada Secció o Equip de Cerclistes i és el de la zona o barriada, que, a més de la seva fàbrica, se'ls ha assenyalat per a la seva acció. És el plànol de dos o tres carrers dels tipus del que pot veure's en el plànol que acompanya.

En ell hi assenyalen primerament el corresponent domicili, els dels joves obrers que podrien entrar en un Cercle Jocista i el dels Adults que podrien ben conquerir per al seu Cercle Obrer.

Als pocs dies de la seva investigació es donen compte que hi ha tal obrer que està sense feina. Cercar-li feina és un dels medis més eficaços per a marcar un bon punt a favor del Cercle.

tanyen els obrers diversos de la seva Secció, i immediatament faran gestions per a fer-los incorporar a Sindicats a col·laboració de classes. Controlaran les associacions a les quals pertanyen: esportives, recreatives, polítiques, i immediatament faran sentir damunt d'ells la seva influència incorporant-los a entitats, associacions, congregacions, etc., que els puguin beneficiar. Si s'ha sabut resoldre i alleugerir algun problema d'enfermetat, de restar sense treball, etc., aquests favors els reportaran una recompensa i un benefici espiritual esplendorós.

Si a més han pogut organitzar una caixa d'estalvis, una biblioteca circulat, etc., tot això els serà motius que els determinaran a ingressar a cases i famílies diverses per l'interès de proporcionar-los un llibre que els interessi, un periòdic de quan en quan o una revista, i així, alternant amb ells, coneixen el seu ideari i poden exercir damunt d'ells l'apostolat.

Cada mes o cada dos mesos, verificaran un balanç de la labor realitzada per cada equip en el corresponent quarter o zona d'influència que se'ls ha assenyalat.

*El cas d'Àustria**Un Estat catòlic*

El naixement del nou Estat d'Àustria — ja que en realitat tota ordenació jurídica és realment nova dins ell — ha d'ésser un motiu de joia per a nosaltres, catòlics, i no podem passar-lo sense comentari.

Aquest home formidable, superior, d'una tenacitat i sentit polític extraordinaris, que és el Cancellier Dollfuss, ha reeixit en la seva empresa; i el dia primer de maig quedava promulgada la nova Constitució, al mateix temps que es ratificava el Concordat amb la Santa Seu, sens dubte el primer i modèlic Concordat entre els dels nostres dies.

La Constitució d'Àustria comença invocant el Sant Nom de Déu, font de tot dret i origen de tot poder. I les seves disposicions ho són en sentit netament cristià, a la vegada que cerquen l'eficàcia amb les noves institucions corporatives que avui van extenent-se arreu del món, i especialment dins la vella Europa, fatigada de xerrameca demagògica i del verbalisme d'un sistema parlamentari degenerat.

No hem de confondre el cas d'Àustria amb els altres que, a primer cop d'ull, poden presentar semblances externes amb ell. Itàlia s'ha refet mercès al feixisme; però el sentit paganitzant d'aquest, la seva aspiració cap a la Roma avantercristiana, la seva passió pel S. P. Q. R. — definitivament superat per la Creu, no permeten confondre el seu cas amb el cas d'Àustria, radicalment distint. I menys amb el d'Alemanya, on el lema és un nacionalisme racista, netament pan-germanista i fortament anti-cristià, on els catòlics compten poc, són objecte de persecucions i on veiem les lleis inhumanes de l'esterilització i de la persecució dels jueus.

Àustria pot tenir amb aquests països alguna comparació en determinades institucions a base de corporativisme i en el sentit de reforçar per damunt de tot l'autoritat de l'Estat. Però el seu esperit és tot un altre, ja que deriva primerament de la seva afirmació netament cristiana i de la llibertat i separació entre els problemes espirituals, com el de l'educació, que de cap manera no vol ni pretén monopolitzar l'Estat.

¿On trobaríem els antecedents i el contingut doctrinal de la nova formació d'Estat austríac sinó en les Encíclics "Casti connubii", en tot el que diu referència al matrimoni, paternitat, relacions de família, etc., i en la "Quadragesimo anno" en tot el que es refereix a l'organització de la societat per estaments, cercant el contacte entre les classes socials més distanciades i confonent els seus interessos davant d'un interès general i superior a elles? Dollfuss ha predicat sempre la importància dels admirables documents pontificis; i quan ha arribat el cas d'aplicar-los, ho ha fet sense vacil·lacions, sense distincions, netament, sincerament. ¿Es pot donar una més gran fidelitat en un home polític i una major garantia de justícia i d'èxit per a l'esdevenidor?

El Cancellier lluita aferrissadament contra dues

forces igualment decidides i fermes, que convenia destruir per afermar el regnat del patriotisme: el nacional-socialisme, per un cantó, que des d'Alemanya anava llançant entre els bons austríacs tota la bravada del seu paganisme i fins s'entrometia en els seus afers interiors; i el socialisme, que constituïa allí una força autèntica i admirablement organitzada, fins en el sentit de defensa material, redossada i protegida pel govern del Municipi de Viena de molts anys ençà.

Dollfuss sostingué contra ambdues forces la batalla més gran que s'hagi sostingut en cap país durant el temps d'ara. Però la victòria ha estat seva i ben clara. El racisme ha amagat el cap i s'ha hagut de sotmetre a les directrius del Cancellier, i el socialisme fou retut militarment i civilment en aquelles jornades glòries i tristament plenes de sang que fa ben poc temps tingueren per camp la ciutat de Viena i molts altres llocs del vell Imperi.

Avui el nou text de la Constitució porta el significat del deslligament entre la vida espiritual i la vida política del poble i de l'Estat; el reforç de l'autoritat dels òrgans de govern, la negació de l'esteril parlamentarisme i de la pseudo-democràcia inorgànica, atònica i negativa; i el respecte a totes les valors socials que d'antic constitueixen el suport més ferm de les institucions d'aquell país màrtir.

¿Vol dir això que el nou règim no trobarà obstacles? No, de cap manera. Es tracta de quelcom massa nou, massa renovellador, perquè el món ho admeti sense dificultats. Però qui ha pogut vèncer fins ara és d'esperar que seguirà vençant en el futur. I qui ha pogut fer tot el que Dollfuss ha fet, entre l'admiració del món, farà el que calgui fins a arribar a consolidar la nova obra.

¿Un altre Estat corporatiu, i aquest, modèlic per a nosaltres! Una altra realitat que ningú no podia sospitar que hagués pogut venir tan de cop i volta en la vella Europa dels nostres dies, i una nova llum per a illuminar camins que fins ara havíem discutit en el terreny doctrinal però que no havíem pogut veure fressats en el món de les realitats vives.

Convé fixar l'atenció en el nou cas d'Àustria i convé divulgar-ne les característiques que reduïm a la llibertat de la vida espiritual, a la llibertat en l'educació, a les normes cristianes en la governació i a l'organització corporativa amb el fi de cercar una major eficàcia al govern del poble pel poble.

¿Que vella ens apareix, davant d'això, la nostra jove Constitució de desembre de 1931!

CERESCAO

Poderós reconstituent indispensable a tota persona debilitada en la tuberculosi, desnutrició, convalescència, anèmia, embaràs i lactància.

Preparat en el Laboratori del Dr. Viladot. Consell de Cent, 303

Moviment catòlic

Alemanya. El descans dominical. — En les disposicions relatives a la llei protectora de les festes, entre altres coses, es determina que queda prohibit sota pena de multa "tot treball que transcendeixi al públic que tendeixi a minvar el repòs del dia, en tant que no estigui autoritzat per la llei".

A part de les excepcions consuetudinàries, condicionades pels interessos vitals de la societat, se cita expressament com a cosa lícita el treballar lleugerament en els horts o prats annexes al domicili, en tant que siguin els propietaris o els familiars els que treballin. Durant les hores en què tingui lloc en la localitat la funció religiosa principal, queden prohibides: 1) totes les funcions públiques recreatives, mentre no hi hagi un interès superior d'art, ciència, de política o de cultura popular; 2) les manifestacions cíviques, deportives o gimnàstiques, les grans caceres i els mítings públics la celebració dels quals sigui perjudicial a la funció religiosa. Les vigílies i diades de Pasqua i de Nadal es prohibeixen els balls públics; no es consideren com a tals les danses populars. El Divendres Sant, el dia de penitència i en la festa commemorativa dels herois nacionals, solament es podran celebrar festes de caràcter sever. Per les festes religioses que no són reconegudes oficialment per tals les autoritats regionals i locals podran dictar les disposicions que creguin convenientes, tinguda en compte la proporció de les diferents confessions de cada municipi.

Àustria: El Concordat amb la Santa Seu. — El dia primer de maig va ésser proclamada la nova Constitució austríaca, que comença amb la pública confessió de fe que el poder de l'Estat ve de Déu. A la vegada va entrar en vigor el nou Concordat entre aquest país i la Santa Seu, les línies generals del qual serà oportú de conèixer, sobretot ara que Espanya concertarà un nou Concordat o un modus vivendi amb la Santa Seu.

Art. I. La República austríaca assegura i garanteix a l'Església catòlica el lliure exercici del seu poder espiritual i el lliure exercici públic del seu culte. Pot legislar, decretar i ordenar en l'esfera de la seva competència, no se li dificultarà aquest dret. L'Estat protegirà els ministres de l'Església en l'exercici de llur ministeri espiritual. L'Església podrà comunicar lliurement amb els bisbes, sacerdots i fidels sense cap ingerència de l'Estat.

Art. II. L'Església catòlica és reconeguda com a societat de dret públic.

Art. III. Es confirmen les actuals circumscripcions eclesiàstiques i es creen alguns bisbats nous.

Art. IV. L'elecció d'arquebisbes, bisbes i prelats *nullius* queda reservada a la Santa Seu. Quan es produirà una vacant cada bisbe austríac presentarà una llista.

Art. V. La formació científica de la clerecia queda confiada a les facultats teològiques catòliques, sostingudes per l'Estat; o als instituts teològics erigits per les autoritats eclesiàstiques. Els seminaris depenen únicament de les autoritats eclesiàstiques superiors.

Els graus obtinguts en les universitats catòliques de Roma són reconeguts per l'Estat austríac.

Els professors de les facultats de Teologia seran nomenats una vegada obtinguda la vènia de l'autoritat eclesiàstica.

Art. VI. L'Església té el dret de l'ensenyança religiosa i de proveir per a les pràctiques religioses de tots els instituts d'ensenyança elemental i secundària. La direcció i inspecció d'aquesta ensenyança pertanyen a l'Església. Es garanteix l'ensenyança religiosa obligatòria i les pràctiques religioses obligatòries.

L'ensenyança religiosa serà donada pels sacerdots; l'autoritat eclesiàstica fixarà els programes. L'Església, els Ordinaris i les Congregacions religioses poden fundar escoles elementals i mitjanes amb els mateixos drets que els instituts públics d'ensenyança. Allà on aquestes escoles siguin concorregudes i ofereixin un estalvi a l'Estat seran subvencionades d'acord amb els estalvis que li proporcionin.

Art. VII. La República austríaca reconeix els efectes civils del matrimoni canònic.

Art. VIII. El Vicari General Castrense serà nomenat per la Santa Seu després d'haver-se informat si el govern federal té cap reserva a fer sobre la persona que es va a nomenar.

Art. IX. La República austríaca reconeix com a festes de precepte tots els diumenges, Ninou, l'Epifania, l'Ascensió, Corpus, Sant Pere, Mare de Déu d'Agost, Totsants, la Immaculada i Nadal.

X. Les ordes religioses i congregacions es poden establir i poden fundar lliurement a Àustria segons les llurs exigències, sense estar subjectes a cap reserva de l'Estat en ço que fa referència al nombre, residència i qualitat de llurs membres i a la manera de viure segons les regles i constitucions aprovades per l'Església.

Art. XI. La provisió de beneficis eclesiàstics és de competència de l'autoritat eclesiàstica, excepció feta dels drets de patronat o de presentació fundats en títols canònics.

Art. XII. El nomenament per a càrrecs eclesiàstics és vàlid des de la data de la col·lació del benefici. L'autoritat eclesiàstica competent comunicarà aquesta data a l'oficina corresponent de l'Estat per als efectes de la nòmina.

Art. XIII. Els béns mobles i immobles de les entitats jurídiques eclesiàstiques són garantits per les lleis vigents de l'Estat. L'Església té dret d'adquirir i de posseir nous béns que seran també inviolables.

Art. XIV. Els afers administratius de les associacions religioses seran regulats per l'Església, la qual pot imposar les aportacions que cregui necessàries.

Art. XV. La República austríaca complirà sempre envers l'Església catòlica d'Àustria les seves obligacions financeres, fundades en lleis, convenis o títols jurídics particulars.

Art. XVI. Referent als hospitals, presons, cases de reeducació, etc., sempre que no hi hagi el servei religiós necessari, el rector de la paròquia o altre sacerdot per ell delegat tenen el dret d'entrar lliurement en aquest establiment i d'exercir-hi llur ministeri espiritual.

Art. XVII. Les entrades dels sacerdots són lliures de tot impost igual que els salaris dels empleats de l'Estat.

Art. XVIII. Els eclesiàstics no poden ésser requerits a declarar sobre persones o matèries que co-neixen per secret de confessió.

Art. XIX. Els eclesiàstics i religiosos són exempts d'ésser jurats.

Art. XX. En cas que un sacerdot o religiós fos portat al tribunal civil aquest ha d'informar im-me-diatament l'ordinari de la diòcesi corresponent.

Art. XXI. L'ús de l'hàbit eclesiàstic o religiós pels seglars o per aquells a qui haurà estat vedat, i això haurà estat comunicat a l'autoritat civil, serà penat amb els mateixos càstigs que l'ús abusiu de l'uniforme militar.

Art. XXII. Les altres matèries no estipulades en aquest Concordat seran regulades per les disposicions del dret canònic vigent.

El darrer article fa referència a la ratificació del Concordat, necessària per a la seva vigència.

Retorn a l'Església. — És cosa sabuda que, fa més de vint anys, hi havia un moviment a Viena conegut per "fora de Roma", el qual fomentava les apostasies de l'Església. Aquest moviment era ventat i afavorit pels socialistes, els quals havien convertit la capital d'Àustria en el baluart d'avançada del bol-xevisme i de l'ateïsm militant. La desfeta del socialisme ha portat també una reacció contra el movi-ment "separatista" religiós. En la parròquia de Sant Antoni, per exemple, que compta 9.000 ànimes i està situada en la barriada obrera de Viena, en l'any 1927 es van comptar 2.700 "separacions", en canvi, darrerament, en quatre setmanes s'han registrat 2.500 "entrades". En el mateix districte obrer hi ha la parròquia de Sant Joan Evangelista, que compta 62 mil feligresos; aquí les conversions en el mateix període han estat de 1.000.

Es calcula que d'ençà de la desfeta socialista més de 22.000 vienesos han retornat al si de la Santa Ma-re Església.

Principis d'educació de la joventut de la nova Àus-tria. — El ministre federal Dr. Schuschnigg ha fet davant de l'Associació de Mestres Catòlics del Ti-rol les següents declaracions sobre els principis en què s'han d'inspirar els educadors de la joventut austriaca: Tres són els factors determinants en la formació d'un adolescent: la família, l'escola i les associacions de joventut. La família i l'escola s'han d'inspirar en l'objectiu comú d'impulsar els joves a les organitzacions de joventut. Aquestes associacions no seran neutrals perquè la joventut reclama un pro-grama i un ideari. El caràcter aparentment neutral sempre sol encobrir algun "anti" inconfessable. El nostre programa pedagògic ha de coordinar-se se-gons tres principis: educació religiosa-moral, patriò-tica i tradicional. En el que a l'educació fa referèn-cia fóra un error el creure que dues classes de religió

setmanals siguin suficients. No, l'educació religiosa-moral ha d'informar totes aquelles disciplines que estiguin en relació amb la nostra manera de pensar. D'aquí que nosaltres també reivindicuem el mestre catòlic per als alumnes catòlics i el mestre protes-tant per als alumnes protestants. L'educació moral-religiosa que infon en l'ànima del deixeble un temor a l'ordre sobrenatural que domina sobre tot l'ordre terrenal i que grava en la consciència la idea de la Providència, involucra una educació patriòtica efecti-va. Aquesta educació ha d'ésser una educació genui-nament austriaca, una educació pro-Àustria. I per-què és així és també una educació tradicional i na-cional sota el punt de vista patriòtic més pur. Per a dur a la pràctica semblant educació patriòtico-austri-a cal, abans que tot, modificar radicalment l'ense-nyança de la història pàtria; els llibres de text d'a-questa disciplina que hem tingut fins ara de res no serveixen per aquest objectiu.

Les conquestes de l'Església. — S'acaba de publi-car a Roma una estadística notable, que és un reflex gràfic de les "conquestes de l'Església". L'Església catòlica està integrada per 400 milions de catòlics, sense comptar les innombrables conversions dels temps actuals. Les conversions són a centenars entre els fidels de l'església ortodoxa. Després de tres anys d'iniciat el moviment de conversions entre els jaco-bites de Malabar, 12.000 fidels, 55 sacerdots i 14 religioses han entrat al Catolicisme. Entre els angli-cans les conversions són també moltes. L'última edi-ció del "Directori Catòlic" anglès compta 2.287.830 catòlics del Regne unit, la qual cosa representa un augment de 34.250 catòlics, 12.372 d'ells convertits. Holanda és el país on els catòlics han augmentat més. Entre 7.942.565 holandesos hi ha 2.890.022 de catò-lics. En 1870 eren 1.397.765. L'Església catòlica també fa progressos a Suècia; els dominics han tor-nat a Estocolm després de quatre segles d'haver es-tat expulsats. Però les majors conquestes de l'Es-glésia són a les missions d'ultramar. D'ençà del pon-tificat de Pius XI s'han convertit 6 milions de pa-gans. La clerecia indígena augmenta extraordinària-ment. El 60 per 100 dels catòlics d'Àsia està sota la direcció de sacerdots xinesos. A l'Índia hi ha 2.000 sacerdots indígenes, 1.100 a la Indoxina, 1.420 a la Xina, 62 al Japó i 64 a Corea. Els catòlics s'han duplicat a l'Àfrica durant l'últim quinquenni. Al Con-go belga les missions han establert 21 estacions no-ves; els catòlics han augmentat en 120.000 i els ca-tecúmens en 176.000. A la Mongòlia, en pocs anys, 13 pagodes han quedat convertides en esglésies ca-tòliques. A les colònies portugueses cada mes hi sol have de 200 a 250 baptismes. A la Costa de Vori africana hi hagué en 1933, 5.000 baptismes. Al Japó, en un any, hi va haver 6.000 conversions i a la Xi-na, 57.000.

Adquiriu resistència
física mitjançant el

FLUIDKALCIUM
OLIVER RODÉS

És el gran auxiliar de la joventut
en l'edat del seu desenroflament

Demani's en Farmàcies i Centres d'Específics

Moviment social

Els primers resultats de la nova llei d'assegurances.

— Ha transcorregut el primer any de la implantació del nou règim obligatori d'assegurança d'accidents del treball a la indústria, establert per la Llei de 4 de juliol de 1932, el Decret de 8 d'octubre del mateix any i el Reglament de 31 de gener de 1933, que transformà essencialment la legislació que, en aquesta matèria, regia a Espanya des del 1900, la qual pel transcurs del temps, i obeint a lleis naturals, havia esdevingut cada dia més ineficaç per als fins per als quals havia estat creada.

Aquesta transformació, la transcendència de la qual és ben palesa, fou realitzada no pas per invenció o pròpia iniciativa del legislador, sinó com a conseqüència de preceptes internacionals (especialment del conveni de Ginebra de 1925), i vingué per tal que, obligatòriament, tots els patrons haguessin d'assegurar-se, oferint, d'aquesta manera, la deguda garantia en el cas de produir-se accidents indemnitzables, per acabar amb les inveterades transaccions que, encara que convingudes per acord d'ambdues parts, eren fetes sempre en evident perjudici de l'import a percebre pels treballadors que restaven incapacitats; per evitar els casos abusius en què es cobrava altra vegada indemnització per una mateixa lesió; per a sancionar degudament l'ocultació patronal de salaris; per a reduir, al mínim normal, els litigis, que a benefici de tercers, embolcallaven continuament patrons i obrers davant els Tribunals competents; per posar fre a la competència entre les entitats asseguradores, producte de la qual era que, gairebé totes elles, sols assolien pèrdues en llur cartera del ram d'accidents del treball; i, finalment, garantir de faísó cabdal i absoluta, que tant els incapacitats com les vídues i fills dels obrers, les vídues dels quals la dalla de la mort segà en l'exercici del treball, gaudeixin de renda vitalícia, en lloc de la quantitat que abans percebien en forma de capital i que, mantes vegades, veien esfumar com a resultat d'una inversió fallida o poc afortunada, i restava així nulla i sense cap eficàcia la principal finalitat de la Llei, que era, precisament, evitar el desemparament dels familiars de les víctimes.

Si més no, el que resta dit és prou per a justificar que fossin introduïdes, en la nova Llei de referència, innovacions tan essencials, com són:

La substitució del sistema d'indemnització en capital pel de renda, la qual renda, en els casos d'incapacitat permanent absoluta o de mort, deixant fills menors, és del 50 per 100 del salari, guardant en els altres casos una proporció idèntica a l'establerta en el dret anterior, segons el grau d'incapacitat o el de parentiu dels dret-havents; *obligatorietat patronal d'assegurar els obrers* contra el risc d'incapacitat permanent o mort, obligatorietat que no sols comprèn els particulars i empreses de tota classe, sinó també les Corporacions oficials i serveis públics sense excepció; *establiment d'un fons de garantia* per a assegurar a l'obrer incapacitat o als seus familiars, en cas d'insolvència del patró, el cobrament de la renda a què tinguin dret; creació amb el nom de *Registre central d'invalids* d'un servei del més alt interès, puix que impossibilita el frau d'aquells que reclamaven una altra vegada la indemnització per una mateixa lesió; constitució de *renda provisional* a cobrar seguidament per l'acci-

dentat, mentre, en casos de litigi, es decideix en definitiva; *determinació de jurisdicció* respectant la intervenció dels Tribunals industrials en totes les qüestions que sorgeixen, fins a la declaració d'incapacitat o al dret a renda dels dret-havents i atribuint, a les Comissions revisores paritàries de Previsió Social, que constitueixen a Espanya la jurisdicció especial d'Assegurances Socials, totes aquelles altres qüestions que puguin sorgir amb posterioritat, i, finalment la disposició que tot obrer comprès en el Reglament d'aquesta nova Llei, *deu ésser considerat com a assegurat, baldament no ho estigui el seu patró*.

Esdevinguda obligatòria, per ministeri de la Llei, l'assegurança d'accidents del treball, era lògic disposar d'un organisme oficial assegurador que en cap cas no defugís l'acceptació de riscos greus, i d'ací vingué la seva creació amb el nom de "Caja Nacional de Accidentes del Trabajo", però, a diferència de com s'ha fet en altres nacions, en lloc d'establir l'esmentat organisme amb caràcter exclusiu, la nova llei ha respectat els interessos asseguradors existents de faísó tan lloable que deixa en plena llibertat els patrons perquè puguin contractar l'assegurança, escollint entre la Caixa Nacional, les Companyies d'assegurances degudament inscrites, i les Mutualitats patronals.

Quant a Catalunya, tan prudent innovació, i el fet que les atribucions i operacions pròpies de la Caixa Nacional corresponen a la *Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis*, en virtut del traspàs, ja realitzat, de l'execució de les assegurances socials al nostre règim d'autonomia, segons els corresponents Decrets del Govern de la República i del Consell Executiu de la Generalitat, publicats a la *Gaceta de Madrid* i al *Butlletí de la Generalitat*, aviat esvaïren els recels dels primers moments, puix que hom sap la missió de pregon sentit social amb què es desenvolupa l'obra gegantina de la Caixa de Pensions, aliena sempre al més lleu aspecte d'absorció o competència; tant és així, que l'inici de la seva actuació com a organisme assegurador d'accidents del treball es distingeix per no utilitzar les condicions de consuetud en l'assegurança mercantil, limitant-se a les pròpies de l'assegurança social; per atendre's rigorosament, a les tarifes oficials i a la prudent estimació dels riscos, la qual cosa ha fet que no s'hagi interposat un sol recurs dels que autoritza l'article 146 del Reglament; per no cobrar despeses de pòlissa ni fixar un mínim de prima àdhuc en els casos en què l'import de les primes és inferior a la del cost d'administració; per abstenir-se de nomenar agents productors, encara que això sigui en perjudici del nombre i quantia de les operacions contractades; i per haver formalitzat centenars de pòlisses amb la condició de rescindir-les quan la Mutualitat a què desitjava pertànyer l'assegurat estigués constituïda. Tot això ha permès a moltes mutualitats iniciar-se amb un nombre d'associats que oferís base suficient per a una bona divisió de riscos.

L'assegurança directa practicada per la Caixa Nacional, cobreix solament els riscos d'incapacitat permanent i mort. Coincidint amb la implantació de la nova Llei gairebé totes les altres entitats asseguradores van decidir no admetre contractes limitats al risc d'incapacitat temporal. Aquesta circumstància fou un inconvenient per als patrons que desitjaven contractar l'assegurança amb la Caixa Nacional, els quals, amb insistència, segueixen apressant-la perquè

organitzi els serveis mèdics, de manera que pugui cobrir tots els riscos d'accidents del treball.

Hom sap que, en produir-se un accident del treball, si l'assegurança és contractada amb la Caixa, aquesta constitueix, amb càrrec a la seva secció d'assegurança directa les rendes per a indemnitzar els obrers incapacitats permanentment o als dret-havents d'aquells; si l'assegurança és contractada amb una altra entitat de les autoritzades, qualsevol que sigui la Companyia o Mutuallitat asseguradora, la Caixa rep i tramita la documentació necessària, comprova la incapacitat o la qualitat dels dret-havents, fixa el capital per a la constitució i renda i el percep de l'entitat asseguradora, procedint a l'emissió dels títols de pensionista i a satisfer les pensions.

El nombre total de sinistres ocorreguts a Espanya fins a 31 de desembre de 1933, són: 357 de mort i 243 d'incapacitat permanent, dels quals corresponen a Catalunya, 60 y 37 respectivament. Atenent llur procedència 222 corresponen a assegurats a la Caixa Nacional; 174 a les Companyies mercantils d'assegurances; 181 a les Mutuallitats, i 23 a patrons que es trobaven en descobert amb l'obligació d'assegurar-se. A Catalunya, per efecte d'aquests, els beneficis dimanants de la nova Llei, atenyen fins a la data abans esmentada, a 37 obrers que sofreixen incapacitat permanent parcial o absoluta, ultra els pensionistes dret-havents per accidents mortals, el nombre dels quals és el següent: vídues soles, 16; fills sols, 12; vídues amb fills, 42; pares, 9; avis, 2, i germans, 1.

L'experiència obtinguda en aquest primer exercici de vigència de la Llei, demostra com és considerable la seva extensió, puix que el concepte de patró ateny no solament els que ocupen assalariats, sinó també tota persona que, entenent-se directament amb un obrer, li encomani alguna classe de treball. Propietari hi ha hagut que, desitjant efectuar una reparació en un celobert, contractà un oficial paleta, amb tanta dissort, que ocorregué una caiguda mortal, i el propietari en qüestió, que en aquest cas tenia la condició de patró, hagué de satisfer un capital de trenta-nou mil pessetes, per a constituir la renda a favor dels dret-havents de la víctima, ja que si bé l'operari figurava assegurat degudament pel seu patró, l'assegurança no comprenia els treballs que l'obrer realitzés per pròpia iniciativa, com era el que acabem d'exposar; un altre cas, el d'un particular que, per tal d'economitzar unes pessetes, cridà un oficial pintor per a restaurar l'ornament d'unes parets, en l'exercici de la qual tasca l'obrer sofrí una caiguda, que li causà una incapacitat parcial pel treball, i també en aquesta ocasió el particular de referència hagué de satisfer la indemnització corresponent, per tenir així mateix la condició de patró.

Tot això que hem exposat, dona una simple idea

de les responsabilitats petites, gairebé insignificants per als patrons assegurats, però que poden esdevenir d'una màxima gravetat per a tots aquells que no tenen degudament formalitzada l'assegurança. — ENRIC TORRABADELLA.

Organització sindical o lluita revolucionària. — Les relacions entre el capital i el treball hauran de quedar regulades mitjançant convenis legals quan hi hagi conflictes i a base del criteri cristià. Tingut en compte l'ambient modern: economia, societat i política tot es basa en grans nuclis socials, semblant orientació no és possible sinó a base de negociacions ben cordials entre els diferents sindicats professionals. El capitalisme manxesterià, mort temps ha en teoria, fa irrupcions aquí i més enllà perquè no li plau el sistema arbitral; prefereix una classe obrera i una dependència sense organitzar perquè d'aquesta manera, el capitalisme té una força immensa damunt l'element obrer disgregat i atomitzat. Si es vol dificultar o frustrar l'organització sindical del treball, més aviat o més tard, cada vegada que queda un conflicte obrer per resoldre, es presenta una crisi revolucionària violenta, com ho ha demostrat la revista "America" de New York. Aquesta revista ho demostra citant el cas de la negativa de reconèixer les federacions de sindicats de la indústria tèxtil i de la indústria carbonera americanes, on uns greus motins van acabar per destruir la pau social. Aquesta mateixa revista tem que tard o d'hora explotaran conflictes semblants en la indústria de l'automòbil dels Estats Units. Els comunistes s'han donat compte d'aquest punt vulnerable del capitalisme americà i per això concentren les llurs activitats a provocar greus conflictes en aquest ram de la indústria. La indústria de l'automòbil s'ha desplegat tan ràpidament als Estats Units que els dirigents ni van tenir temps per a estudiar els problemes de la distribució i remuneració del treball. Si es prescindeix d'excepcions comptades en què es paguen els jornals deguts i les quadres ofereixen les degudes condicions higièniques, en general les condicions de treball són pèssimes en aquesta indústria. El treball hi és considerat com una pura mercaderia, un cost de la producció. Sota aquest punt de mira el "paternalisme" de Ford, que es preocupa molt de la vida privada dels obrers, té una singular importància, i és que el factor de cost "treball" no ha d'imperar indegudament en l'ambient extern a la vida de l'empresa.

La revista "America" constata que l'impedir o frustrar l'organització sindical, sigui com sigui, és una política suïcida. Tot empresari que coacciona els drets dels seus obrers i dependents coopera a l'obra de la revolució amb mà enguantada.

FARMÀCIA I CENTRE D'ESPECÍFICS

L. VILAR

Laietana, 50
Teléfon 14729

Laietana, 50
Teléfon 14729

SERVEI FARMACÈUTIC PERMANENT DIA I NIT

LABORATORI MITRO-BIOQUÍMIC ESPECIALITZAT EN ANÀLISIS CLÍNICS

Recordi sempre els següents productes de fama mundial:

CEREBRINO MANDRI. Contra tota mena de dolors. **TABLETAS GABA.** Curen la tos i catarros; indispensable als fumadors. **CALLICIDA LADIVONSIN.** Contra ulls de poll i dureses. **BALSAM C. DE KONING TILLY.** Gran depuratiu de la sang i ronyons. **AIGUA DEL CARME BIHEL.** Insubstituïble contra mareig, vòmits; preventiu del tifus. **BALSAM BIEL.** Cura cremades de sol i la irritació de la pell. **PRODUCTES VERKOS.** Pasta antiflogística, Esparadrap, Aigua oxigenada.

Carnet setmanal

L'últim enrenou polític. — La tempesta esclatada amb motiu de la promulgació pel President de la República de la llei d'amnistia ha trobat una solució que, si no és lògica, és la que desitjava el país. Tret del poder un Govern radical de centre-dreta, per dissentiment amb el desig de la Presidència de no promulgar la llei sense uns aclariments i uns comentaris presidencials, per un cantó, i desitjant la Presidència que aquells comentaris fossin publicats, per l'altre, ¿quina era la solució lògica sinó un canvi de situació que admetés allò que la situació de centre-dreta no havia admès? Però la lògica falla tot sovint en política; i aquí tenim un govern exactament igual que l'anterior, amb l'única variació del nom del President, que es diu Samper en lloc de Lerroux. És allò que digué aquell: un Govern Lerroux, sense Lerroux. I hom es demana: ¿Es que per aquest viatge necessitàvem alforges? I d'aquí els comentaris entorn de la crisi dient que hi havia quelcom més entremig, que no ha sortit a flor de terra i que hom considera generalment com mogut per una maniobra esquerrana a fi de canviar el camí de la política de l'Estat.

Sortosament, la maniobra no ha reeixit, i aquí tenim la política anterior continuant com sempre, i novament les Corts funcionant fins que tinguin aprovats el Pressupost, moment en què podran tancar-se tranquil·lament fins a octubre, el primer dia del qual, per precepte constitucional, s'ha de presentar el nou Pressupost a la representació del país.

Mentrestant, ha estat nomenat ambaixador d'Espanya prop del Vaticà el propi Ministre d'Estat, senyor Pita Romero; i com que no sembla massa propi que un Ministre d'Estat pugui ésser a la vegada Ambaixador, és de creure que el nomenament durarà fins a tenir embastat el Concordat amb la Santa Seu, data en la qual, probablement, el senyor Pita Romero tornarà al Ministeri, i serà nomenat un altre ambaixador prop de la Santa Seu. Encertarem? De totes maneres aquest és un punt secundari; el que ens interessa a tots, però, no és pas la persona, sinó el fet que el Govern hagi emprès novament les relacions amb el Sant Pare, en mala hora trencades pels governants sectarials del tràgic bienni de mala recordança per a tots), ço que vol dir tant com la normalització del problema religiós a casa nostra, amb tot i ésser cosa difícil la negociació d'un Concordat partint de la base de la sectària Constitució vigent, que no pot ésser modificada per les Corts actuals, si bé pot ésser interpretada favorablement als desitjos del país.

Ara Espanya, amb la nova Ambaixada, retorna al lloc que li correspon en el món internacional, on fins els països més allunyats del catolicisme cerquen contacte amb la Santa Seu i procuren no trencar les se-

ves relacions amb la més alta potència espiritual de l'univers. ¿Que ho digui França, el sectarisme de la qual va ésser imitat per la gent del bienni, però sense que les coses bones d'ella fossin objecte de còpia!

L'estat de la política a Catalunya. — El Govern de l'Estat ha presentat un recurs davant el Tribunal de Garanties Constitucionals contra la llei de contractes de conreu, suara aprovada pel Parlament de Catalunya. Heus ací la gran notícia, el fet que ha produït el màxim estat d'hiperestèsia de la política de Catalunya.

La gent d'esquerra ha culpats la Lliga d'aquesta actitud del Govern de Madrid. La gent de la Lliga es defensa dient que es tracta d'un recurs perfectament constitucional, dins el règim jurídic establert, admès per l'Esquerra, que en el Tribunal de Garanties hi té precisament un representant, l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Però el que ha portat l'estirament definitiu de l'Esquerra ha estat que la magna i enorme manifestació del diumenge dia 29 d'abril (¿quants milions d'assistents hi posem, amic caixista?) no fes el pes necessari al Govern de Madrid per a desistir del propòsit de recórrer contra una llei anticonstitucional del Parlament català. Ells, pel que es veu, creien que amb la força dels rabassaires portats a Barcelona el Govern en tindria prou per a impressionar-se i desistir de qualsevol actuació que, en aquest punt, posés l'Esquerra en situació difícil al Govern de la Generalitat. Però el Govern de Madrid es va adonar de la trampa i cartró que hi havia en el fons de tota aquella moixiganga sense ideal de cap mena, guiada pel propòsit d'apropriar-se les terres d'altres, ha obrat amb entera independència i sense por de cap mena.

Nosaltres no entrarem a discutir aquest punt. Només farem notar la paradoxa que els que ara volen aparèixer com a defensors de l'autonomia de Catalunya són els mateixos que uns quants anys enrera encara no tenien noció d'aquesta autonomia, i, en canvi, acusen de mals catalanistes els qui tota la vida han lluitat per aquest ideal d'una Catalunya autònoma, però, això sí, civilitzada, amiga del dret, constituïda segons la nostra tradició (ja que si no ho és segons la nostra tradició, no és Catalunya, espiritualment parlant). ¿Qui pot creure, per exemple, en el catalanisme dels senyors Aragai, Companys, etc., i altres líders dels rabassaires? ¿Qui pot creure en el catalanisme dels propis rabassaires que per aconseguir solucionar el seu plet en benefici propi feren magarrufes a la Dictadura i estaven disposats a vendre's l'ànima al primer diable que els regalés les terres de l'amo?

Farem bé plantejant aquest problema en el terreny jurídic, ja que en el polític no hi troba enquadrament. Amb això s'ha utilitzat pel Govern un recurs legal que està establert dins el nostre règim admès per tots, i no vulguem donar al problema més extensió. Si ho volguéssim fer, fóra a condició d'obligar-nos tots a pensar en una autonomia merament

VALORS DE RENDA

Informació

(Sense compromís per al consultant)

Per escrit o personalment
De 9 a 11 matí i de 5 a 7 tarda

L. GOMIS Corredor de Canvi i
Borsa-Fontanella, 15

ideal, de conceptes i d'abstraccions, i no pas en una autonomia en què la terra de Catalunya, els seus problemes econòmics, etc., restessin fora de tota solució i els catalans ens dediquéssim a viure de l'aire del cel. L'autonomia és un conglomerat (com tota civilització i tot règim polític) d'ideals i d'interessos espirituals i materials, enquadrat dins un règim establert i pactat precisament pels mateixos que avui bramulen contra els qui han utilitzat un recurs dins d'aquest règim. Tot el que sigui sortir d'aquest marc val tant com enfocar irrealment la qüestió i val tant com contribuir a dividir els catalans que, tristos de nosaltres!, ja n'estem prou de dividits.

Que això portarà enrenou, qui en dubta? Si el Tribunal de Garanties anul·la la llei, ¿en quina situació restarà l'Esquerra, que ha fet promeses que no pot complir als rabassaires? Si no s'anul·la la llei (cosa que veiem un xic difícil, donat el seu contingut, sobretot en la part de creació d'una jurisdicció especial per a la qual ni remotament està autoritzada la Generalitat), llavors vindrà la seva aplicació amb un braó que ferirà profundament la nostra vida civil. I si es modifica en parts importants, tampoc als rabassaires no quedaran satisfets i el Govern de la Generalitat es trobarà amb les dificultats pròpies dels governants que posen la demagògia davant de tota la seva actuació.

No tardarem molt a conèixer la solució del plet, ja que el tràmit del recurs és relativament breu i senzill.

El Sometent de Catalunya. — Ara es dona el cas que, com de costum, els únics que fan cridar el poble contra el feixisme, són els únics feixistes de Catalunya. I en tots els seus actes no es respira altra cosa que el lema veritable del feixisme: interès de partit per damunt de l'interès general i per damunt de la justícia. ¿I qui ho fa això a Catalunya sinó les esquerres?

En pocs dies han renovat els jutges municipals de Catalunya. ¿I quins han estat els designats sinó es-

querrans, salvant una que altra excepció honrosa i respectada precisament per a servir d'excusa contra els qui poguessin acusar de partidisme? I ara ha tocat també el torn al Sometent de Catalunya, aquesta institució respectada per tots els catalans, d'ara endavant queda convertida en un clos de l'Esquerra. Els caporals del Sometent, ¿d'on han sortit si no és de l'Esquerra?

I així anem seguint el procés de desfer totes les nostres coses; de convertir en capelletes el que eren catedrals; de fer de la nostra vida civil un camp on únicament podran respirar els amics de la situació governant. Cada dia el sectarisme es va accentuant més i més. ¿I aquesta gent són els que volen que els altres partits de la nostra terra collaborin amb ells? Per què? Per tapar responsabilitats i compartir-les és millor que els partits d'oposició restin a casa i que cadascú davant del poble (que un dia o altre haurà d'obrir els ulls) i davant la història es carregui només amb tot allò que li pertany com a resultat dels seus actes.

La trista gent d'Acció Catalana. — Ja quasi no en queda; però la poca que queda resta absorbida per l'Esquerra a canvi d'unes beques creades per a regal dels Srs. Martí Esteve, Duran Reynals, Hurtado, etc.

No els anomenarien tan sols si no fos perquè han celebrat una Assemblea on, com de costum, no hi hagué sinó un enemic a qui combatre: la Lliga. Però ¿qui podria arribar a creure en la nota còmica que va donar, com a final, el Sr. Amadeu Hurtado, aquest déu allunyat del pedestal, que sempre ha enyorat i mai no ha tingut, dient que qui vulgui triomfar a Catalunya ha d'anar junt amb ells? Davant d'això, tothom ha rigut. I fins es diu que els propis dirigents de l'Esquerra han arrufat el nas i han sentit un impuls vehement i fort de treure's aquella nosa de damunt, cosa que haurien fet si ells, a la vegada, no haguessin de menester totes les herbetes per a viure.

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 94. — ¿Com és en bon català, *Full dominical* o *Fulla dominical*, com sempre s'havia dit? — A. P.

Resp. — 1. Cal advertir primer de tot que tan català és *fulla* com *full*. Són dos derivats populars del llatí *folium*, com els tenen també l'italià, *foglio*, *foglia*, el portuguès, *folho*, *fôlha*, i el francès, *feuille* (per l'arcaic *feuil*), *feuille*. El castellà és l'únic que només conserva el derivat femení *hoja*, perquè el masculí *hojo* resulta homònim de *ojo*, "ull". Hi ha a més el derivat erudit *foli*, que en francès, castellà, portuguès i italià és *folio*.

2. Cal advertir també que, per establir els usos i significats de *full*, *fulla* i *foli*, s'ha de consultar la

tradició de la nostra llengua i prescindir del que facin les altres, que en aquest punt no convenen sempre. Sobretot cal desentendre's del castellà exclusiu *hoja*, equivalent de vegades a *full* i de vegades a *fulla*. Si per fer el català més diferent del castellà, volíem posar *full*, sempre que en castellà es diu *hoja*, acabariem per eliminar del català la paraula *fulla*, tan leugítima com *full*.

A) SIGNIFICATS DE *fulla*.

a) *Fulla*, derivat del plural neutre *FOLIA*, que volia dir "les fulles", "el fullam", conserva encara el sentit col·lectiu originari en frases com: *els arbres ja treuen FULLA*, *aquestes oliveres ja muden la FULLA*, etcètera (1).

b) *Fulla*, sense sentit col·lectiu, és cada una de les que treuen els arbres o plantes (2). És diu també

dels pètals de les flors que es desfullen: una FULLA de rosa.

c) Com que les fulles que surten als arbres tenen forma plana i prima, fulla es diu per analogia de la part metàl·lica de les armes i instruments, prima i afinada, que serveix per tallar: FULLA del ganivet, de l'espasa, del ribot, de la navaja, etc.; FULLES d'afaitar (3).

d) La mateixa forma plana i prima de les fulles dels arbres és motiu d'anomenar fulla tota làmina prima de metall o fusta: FULLA d'or, FULLA d'argent, FULLA o fullola de pi o caoba, etc. (4).

e) Per extensió s'anomenen fulles les peces planes i movibles que constitueixen un tot: porta, finestra, tanca d'una FULLA o de dues FULLES; les FULLES d'un paravent, etc.

f) Per semblança són també fulles o mitges fulles les parts o meitats de coses planes i primes, com ara, mitja FULLA de mocador, és a dir, la meitat del mocador plegat de punta a punta (5), mitja FULLA de paper, la meitat d'un full doble.

g) Igualment són fulles els papers tallats, impresos en part, que s'han d'omplir a mà, com ara, les FULLES del padró, les FULLES de subscriptors, etcètera; la FULLA de serveis; la FULLA de ruta, i altres (6).

h) Fulles són també les publicacions destinades a gran divulgació, d'un sol full doblegat o sense doblegar i de text reduït respecte de les publicacions ordinàries de la mateixa matèria. S'anomenen fulles per la semblança amb les fulles dels arbres, moltes i independents, que no formen plec, ni llibre, ni bloc. Així tenim les FULLES populars, FULLES volants o volanderes, FULLES de les filles de Maria, FULLES de l'Apostolat de l'Oració, etc. Per la mateixa raó, la publicació oficial dels dilluns, que supleix els diaris és la FULLA oficial.

La moda de dir full oficial, full dominical, per diferenciar-se del castellà hoja oficial, hoja dominical, no té cap fonament. També en francès són feuilles en femení totes aquestes publicacions, com en castellà i portuguès.

B) SIGNIFICATS DE full.

a) Full, com a derivat del singular FOLIO, significa el full sencer de paper o cartró, tal com surt del motllo (7).

b) Full és també cada una de les dues, quatre, vuit o setze parts que resulten de plegar successivament el full sencer de paper que no es talla en fulles independents. Formant plec en llibres i quaderns, els fulls van de dos en dos, en full doble de quatre planes. Formant bloc, els fulls són senzills, de dues planes només (8).

c) Per semblança als fulls d'un llibre, diem pasta de FULLS, aquesta pesseta té un FULL, se li fan FULLS als cascós (9).

C) SIGNIFICATS DE foli.

a) Foli és igual que full de llibre o manuscrit. Es diu dels antics que portaven numeració en una cara només, o recto. L'altra cara s'anomena verso.

b) Un infoli és un llibre imprès en gran format, és a dir, en mida de foli o in folio (la del full de paper doblegat formant quatre planes només).

D'aquesta exposició de significats resulta clar que en bon català és fulla dominical, com sempre s'ha dit, i no Full dominical.

El Secretari de Reducció

(1) Un exemple antic:

"e trobarà allà per divisa una gàbia de nau, posada sobre un arbre qui no té fruyt, ni fulla, ni flor, que ha nom seques amors" (Tirant, I, 198).

(2) Aquest sentit suposa la frase corrent, tremolar com la fulla en l'arbre.

"Mes una nit bramaren la mar y'l tro; de trèmol — com fulla en mans del Bórcas, la Europa trontollà, — y, desperxada a punta del dia el terratrèmol, — d'esglay cruxint-li's ossos, no veyal'món germà" (Atlàntida, 44).

(3) De la fulla de l'espasa en el català antic:

"Item ordonaren los dits consellers e pròmens que algun spaser o altra qualsevulla persona no gos guarnir dins la dita Ciutat o sos tèrmens alguna fulla nova de spasa de algun ferrer o mestre de fer fulles de spases de la dita Ciutat, si donchs aquella fulla de spasa no és primerament reconeguda per los prohòmens del dit offici de spasers" (Arxiu Munic. de Barcelona, Bandos 1414-27, 10).

"per la fulla de la dita spasa" (Rubió, Doc. Cult. 11, 192) (any 1378).

(4) Exemples de català antic:

"un frontal de fulla d'argent" (Miret, Templers, 557) (any 1370).

"pinten e dauren les ymages ab fulla d'or" (Hist. Troy., 68).

"It. un cabiró d'ulm. It. una fulla de pin" (Inv. Sta. Coloma de Queralt, 1412).

(5) Exemple de mitja fulla de mocador:

"Mes deixaume estrényer lo mocador del cap, y pot ésser que n'eixirem. Y unint la acció a la paraula, començà a deslligar los nusos de la mitja fulla de mocador que cenyia sa testa venerable" (Vidal, Rosada d'estiu, 364).

(6) El masculí volant, avís, convocatòria, etc., escrit en una fulla de paper amb l'estampa de la persona o entitat que l'envia, és reducció de paper volant.

(7) Exemples del català antic:

"Aprés hagueren un full de paper, e partirenlo per mig, e de cascún mig feren una tarja a manera de adargua" (Tirant I, 167).

"Aquest pres una canya e posà y un full de paper e alçà la alta en senyal que demanava seguretat" (Ib, II, 110).

(8) Així parlem dels FULLS del llibre, dels FULLS del calendari, dels FULLS de paper de carta o de màquina, que van en quaderns o blocs, dels FULLS de paper de fumar que fan un llibret, etc.

"Ja és hora de obrirli full per full y de llegirli ratlla per ratlla li llibre de ses glòries" (Verdaguer, Discurs, Jocs Florals, 1881, 25).

"¿La doctrina? Tota la sap full per full" (Caretà, Quadros de Barcelona, J. F. 1876, 289).

(9) La semblança amb els fulls d'un llibre fa que s'anomeni llibret el tercer ventrell dels animals remugadors, en castellà libro, en francès feuillet i en portuguès folho.

BIOSER FORTIFICA

FOMENT DE PIETAT. Durán i Bas, 11. BARCELONA

Esdeveniment sensacional

Ho és certament en molts sentits l'aparició del llibre

MEMÒRIES D'UN CABALER

PER

JAUME RAVENTÓS

Il·lustracions de J. G. Junceda

Voleu conèixer i fer conèixer l'excés i la força de la vida patriarcal en l'antiga masia catalana?
 ¿Voleu gustar intensament i de casa estant la vida forana amb totes les seves emocions i les seves placideses?
 ¿Voleu ser captivats dolcissimament per l'interès d'una novel·la amb dites i sentències que són nodriment sanitos de l'esperit?

Compreu, llegiu, propagueu: MEMÒRIES D'UN CABALER.

Més de 400 pàgines. — 120 dibuixos d'En Junceda

Una artística i alegroia coberta a diverses tintes.

Un llibre esplèndid. — Un present riquíssim.

MEMÒRIES D'UN CABALER

En rústega: 4'50 ptes. Enquadernat en tela, 6 ptes.

En la Diada del llibre ha constituït enguany un èxit de llibreria

QÜESTIONS D'ARA

EXPOSICIÓ I DEFENSA DE LA VERITAT

pel Dr. Josep Roura, Prev.

Esperits nobles defensors de la veritat catòlica, fervorosos propagandistes del bé, jovent apologista d'ambdós sexes, alleluia! En el llibre "Qüestions d'ara" tindreu l'arma més certera i manejable per a batre sense retop els enemics de la nostra fe, tant si es presenten descaradament ateu, com si es volen tapar la cara amb la desacreditada carota de tots els laïcismes.

L'obra duu un pròleg de presentació escrit per Mn. Eudalt Serra i Buixó, i el llibre és bellament encobertat amb un artístic dibuix allegòric de gust discretament modern.

Preu: 3 ptes. en rústega. Enquadernat en tela, 5 ptes.

Últimes publicacions de l'Oficina Romànica

RAMON LLULL

L'opuscle en vers sobre el Pecat d'Adam

(Edició crítica)

1 pta.

Bibliografia de la llengua i literatura catalana

Fascicle IV (1931-1932)

2 ptes.

Anuari de l'Oficina Romànica

Vol. V (1932)

27 ptes.

M. DE MONTOLIU

Breviari Crític

Vol. IV (1929-1930)

6 ptes.

Amb motiu de les festes que es fan a Catalunya celebrant la Beatificació del Pare Claret, «Foment de Pietat» publica una segona edició i amb onze gravats de pàgina sencera la

Vida compendiada del Beat Anton M.ª Claret i Clarà

pel P. JOSEP SIRVENT

Missioner del Cor de Maria

60 pàgines i 11 gravats de pàgina

Preu: 40 cèntims

COMPANYIA TRASMEDITERRÀNIA

Serveis regulars entre tots els ports de la Península i els de Balears, Canàries, Marroc i territoris espanyols del Golf de Guinea (Fernando Póo)

Servei ràpid setmanal de gran luxe Barcelona - Càdiç - Canàries
(sortida els dissabtes de Barcelona) prestat per les motonaus "Villa de Madrid" i "Ciudad de Sevilla"

De Barcelona a Palma, cada dia a les 21 h. (excepte els diumenges).

De Barcelona a Mahó, dimecres i divendres a les 19 h.

De Barcelona a Alcúdia i Mahó, diumenges a les 19 h.

De Barcelona a Eivissa, dilluns a les 18 h.

De Barcelona a València, dilluns i dijous a les 20 h.

De Barcelona a Alacant i Oran, tots els diumenges a les 8 h.

De Màlaga a Melilla, cada dia a les 20 h.

D'Algecires a Ceuta, dues vegades al dia, a les 7 i a les 15 h.

D'Algecires a Tànger, cada dia a les 14 h.

De Càdiç a Canàries, dilluns i dijous a les 15 h.

De Càdiç a Larache, els dies 1, 5, 10, 15, 20, 25 de cada mes a les 21 h.

De Barcelona amb escala als ports de la Mediterrània per a Santa Isabel (Fernando Póo) i territoris del continent el dia 17 de cada mes.

BARCELONA: Via Laietana, 2 — **Agències en tots els ports** — **MADRID:** Paseo de la Castellana, 14

GORRES PER A BANY

SABATILLES, FLORS, ESPONGES, ETC.
LA MÉS EXTENSA VARIETAT DE MODELS

CASA ROSICH

CENTRAL:

Ronda de Sant Pere, núm. 7. — Telèfon 19923

SUCURSAL N.º 1:

Avinguda Portal de l'Àngel, 25. — Telèfon 19613

SUCURSAL N.º 2:

Carrer Tapineria, número 33. — Telèfon 12940

A TENES — Escorial, 135-147. — Tel. 73372. A. G. — Barcelona

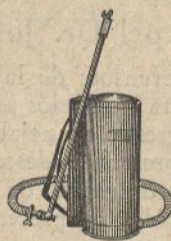
E. IMBERT

PLANXES PERFORADES

DE TOTA MENA

FABRICACIÓ NACIONAL "IMAR"

VIA LAIETANA 38
TELEFON 24842-BARCELONA

"Le Rationnel"

POLVORITZADOR

per aire comprimit. El millor de tots pel tractament dels arbres, plantes, vinyes, blanqueig, etc. Més de 46.000 en ús, acrediten la seva acceptació.

No compreu abans d'haver vist aquest meravellós aparell.

MOLINS TRITURADORS per a tots productes i materials per a agricultura.

MAURICI HENING.-Flors, 5 - Barcelona

(Barcelona)

RUBI

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Carrer del Pi, 12, 1.ª
BARCELONA
"ENDAVANT"